

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ
Миколаївська обласна організація
МИКОЛАЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ІСТОРИКО-АРХЕОЛОГІЧНИЙ ЗАПОВІДНИК
«ОЛЬВІЯ»**

**FORUM OLBICUM III:
ДО 70-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
В.В. КРАПІВІНОЇ**

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
АРХЕОЛОГІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

4-6 травня 2020 р.

Миколаїв
Науково-дослідний центр «Лукомор'є»
2020

УДК 902/904+908+929+93+94

ББК 63

Ф-80

Рекомендовано до друку рішенням правління Миколаївської обласної організації Національної спілки краєзнавців України (протокол № 2 від 17 квітня 2020 р.)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ГАВРИЛЮК Н.О. (доктор історичних наук, старший науковий співробітник), ГОСПОДАРЕНКО О.В. (кандидат історичних наук, доцент), КУЗОВКОВ В.В. (кандидат історичних наук, доцент), СМІРНОВ І.О. (кандидат історичних наук, доцент), СІНІКА В.С. (кандидат історичних наук), ТРИГУБ О.П. (доктор історичних наук, професор), ЧЕРНЯВСЬКИЙ В.В. (кандидат історичних наук)

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА ВИПУСК: СМІРНОВ О.І.

Ф-80 FORUM OLVICUM III: до 70-річчя з дня народження В.В. Крапівіної, 4-6 травня 2020 р. Миколаїв: НДЦ «Лукомор'є», 2020. 182 с.

До збірника увійшли матеріали доповідей і повідомлень учасників III Міжнародної археологічної конференції «**FORUM OLVICUM III**»: до 70-річчя з дня народження В.В. Крапівіної. Публікації присвячені актуальним питанням археології, історії, етнології та історіографії.

Для археологів, істориків, краєзнавців, вчителів, викладачів і студентів, а також для тих, хто цікавиться історією.

Матеріали подаються мовою оригіналу. Відповідальність за подану інформацію несуть автори.

© НДЦ «Лукомор'є»

© Автори статей

З М І С Т

MEMORIA

Вітрик І. <i>В.В. Крапівіна та виставка «Скарби Південної України» у Миколаєві</i>	8
Шелов-Коведяев Ф. <i>De titulis Olbiae Ponticae et Viciniis I. Разные фрагменты</i>	12

КУЛЬТУРИ ЕПОХИ БРОНЗИ

Горбенко К. <i>Нові дослідження на території «цитаделі» укріпленого поселення Дикий Сад</i>	18
Козленко Р. <i>Каменные кладки строительных сооружений городища Дикий Сад</i>	23
Лобанова М. <i>Стратиграфія поселення Сабатинівка I</i>	26
Кіосак Д. <i>Радіовуглецеві дати поселення Сабатинівка I</i>	27
Борисова Т., Борисов А. <i>Археологічні пам'ятки Казанківського району Миколаївської області</i>	28
Лысенко С., Гуцул А., Синика В. <i>Наконечники стрел эпохи поздней бронзы с левобережья Нижнего Днестра</i>	30
Агульников С. <i>Поселение античного периода Комрат-ХV в Буджакской степи</i>	33

БОРИСФЕН

Чистов Д. <i>Улицы архаического Борисфена</i>	41
Гаврилюк Н. <i>Хронологическая дисперсия керамического материала из заполнения хозяйственной ямы 28 (1962 год) Борисфена</i>	45
Задников С. <i>Античная керамика в материалах раскопа №1 Восточного укрепления Бельского городища</i>	50

Шейко І. <i>Антична латерна з поселення на о. Березань</i>	51
Бондаренко Д., Смирнов О. <i>Деякі підсумки досліджень зольника № 2 античного святилища Вікторівка-І</i>	52
Колесніченко А., Яцук О. <i>Виробництво скла чи його обробка? Ягорлицьке поселення у світлі нових досліджень</i>	56
Ольговський С. <i>Варварські ливарники у Нижньому Побужжі в архаїчний час</i>	59

ОЛЬВІЯ

Копылов В., Андрианова Н. <i>Связи Ольвии с населением устьевой области реки Танаис в V-IV вв. до н. э.</i>	64
Одрін О. <i>Деякі аспекти соціальної історії Ольвії у світлі даних археології та епіграфіки</i>	67
Семенова А. <i>Один тип кістяних артефактів з Ольвії та його інтерпретація</i>	70
Вітрик І. <i>Археологічна колекція золотих предметів з Ольвії у зібранні Музею історичних коштовностей України</i>	73
Шевченко Т. <i>Ритуальні посудини в культурі Діоніса</i>	77
Ляшко С., Папанова В. <i>Про деякі знаряддя рибальства, знайдені у садибі Широка Балка 7 ближньої хори</i>	81
Чечуліна І. <i>Антична чорнолакова кераміка з експозиції Миколаївського обласного краєзнавчого музею</i>	84
Рябко А. <i>Поширення елементів римської культури в Ольвії в перших століттях нашої ери</i>	87
Кузьмищев А. <i>Новые материалы к хозяйственной жизни Ольвийского предместья (участок «Некрополь-4»)</i>	88
Смирнов Л., Апунович О. <i>Дослідження античних об'єктів м. Миколаєва у 2019 році</i>	93
Герасимов В., Loizou E., Смирнов О. <i>Підводні дослідження античних об'єктів на Миколаївщині у 2019 році</i>	95

ТИРА ТА НІКОНІЙ

Самойлова Т. <i>Некрополь античного города Тире</i>	98
Масюта Д. <i>Италийский амфорный импорт в Тире</i>	101
Савельев О. <i>Про керамічний посуд культового призначення з Тіри (римський час)</i>	106
Савельєва К. <i>До інтерпретації статуетки «п'яного Геракла» з Кошарського городища</i>	107
Секерская Е. <i>Коллекция костяных изделий из античного Никония (по материалам раскопок 1957-2012 гг.)</i>	108

БОСПОР І ХЕРСОНЕС

Хршановский В. <i>Исследования на юго-западном участке некрополя Китея в 2010-2019 гг.</i>	112
Котенко В. <i>Семантика орнаментів херсонеського столового посуду та його поширення у Північно-Західному Причорномор'ї</i>	115
Лесная Е. <i>Светильники V – первой половины IV вв. до н.э. из раскопок Херсонеса Таврического</i>	118
Ручинська О. <i>Політика громадської благодійності в Херсонеському полісі</i>	122

СУСІДИ АНТИЧНИХ ЦЕНТРІВ

Шрамко І. <i>Зеркала из погребений VI в. до н.э. могильника Скоробор</i>	124
Завьялов В., Терехова Н. <i>Сравнительный анализ технологии изготовления кузнечных изделий на Бельском и Каменском городищах (к вопросу о формировании производственных моделей в Скифии)</i>	125
Клочко Л. <i>Декоративні елементи убрання скіфів у Степовому Побужжжі</i>	128
Куштан Д., Сиволап М., Марченко О. <i>Пізньюоскіфський горизонт багатозарового поселення Панський</i>	

<i>острів на Черкащині</i>	131
Назарова Т.	
<i>К характеристике позднескифского населения (по материалам из погребений могильника у с. Красный Маяк)</i>	134
Бруяко И.	
<i>Новый памятник черняховской культуры в низовьях Дуная</i>	136
Пиструил И.	
<i>Памятник черняховской культуры на Александровском водохранилище</i>	140
Синика В., Тельнов Н., Лысенко С., Разумов С.	
<i>Скифский курган 12 группы «Водовод» в Нижнем Поднестровье</i>	141
Лысенко С.	
<i>Браслеты и кольца латенского стиля из Глинянского могильника</i>	143
Агульников С., Железный В.	
<i>Раскопки могильника скифской культуры у с. Казаклия в 2019 году</i>	146
Рудич Т.	
<i>Сармати на території України. Антропологічний аспект</i>	151

КОЧОВИКИ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Новиченкова М.	
<i>Фибула-кресало хазарского времени из Ольвии</i>	154
Добролюбский А., Смирнов И.	
<i>Памятник неизвестному алану у озера Катлабух</i>	157
Кузовков В.	
<i>Історичний контекст старожитностей Русі на о. Березань</i>	158
Господаренко О., Гребенников Ю.	
<i>Розкопки 1998 р. на поселенні «Городок» (перспективи дослідження середньовічної фортеці «Баликлея»)</i>	160

ІСТОРІЯ АРХЕОЛОГІЇ

Гаркуша Н., Гаврилов И.	
<i>Леонид Кузнецов – сотрудник Ольвийской экспедиции 1925-1929 гг.</i>	163
Гребенников В.	
<i>Діяльність С.Д. Крижицького та Н.О. Лейпунської в Ольвії</i>	167
Шевченко Т.	
<i>Археологічна діяльність Анатолія Вісаріоновича Буракова у 1950-1960-х рр. (розкопки поселення ольвійської периферії біля с. Козирка)</i>	170
Тарасенко І.	
<i>Новобудовна археологія на Миколаївщині (1951-1952 рр.)</i>	172

Набока О., Шевцова Є.

Ольвійські розвідки Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: історія та сучасність

175

Ланг Є.

Реконструкція історичної топографії ольвійського городища і некрополя за планами XIX-XX ст. із застосуванням сучасних технологій

177

MEMORIA